

Sibirski perunika

Šotni mah

Močvirski kukavica

Močvirski ušivec

Ilirski meček

Močvirski svišč

NATURA 2000

VARSTVO NARAVE NA RADENSKEM POLJU

Kaj je Natura 2000?

Natura 2000 je Evropsko ekološko omrežje posebnih varstvenih območij, razglašeni v državah članicah Evropske unije. Namen omrežja je dolgoročno ohranitev in povezovanje najvrednejših območij narave na nivoju Evropske Unije. V teh območjih so zaenkrat še ohranjene redke in ogrožene rastlinske in živalske vrste ter njihova življenjska okolja (habitatni tipi).

Pravna osnova omrežja Natura 2000

Ekološko omrežje Natura 2000 pravno opredelujeta **Direktiva o habitatih** in **Direktiva o pticah**. Habitatna direktiva vsebuje sezname evropsko pomembnih habitatnih tipov in seznime rastlinskih in živalskih vrst razen ptičjih, na podlagi katerih so evropske države pripravile **predloge potencialnih posebnih ohranitvenih območij (pSCI)**. Ptičja direktiva pa vsebuje seznam evropsko ogroženih vrst ptic, na podlagi katerih so evropske države določile **posebna varstvena območja (SPA)**. Območja pSCI in SPA skupaj tvorijo evropsko ekološko omrežje Natura 2000.

Kateri je glavni cilj omrežja Natura 2000?

Zagotavljati dolgoročno ohranjanje rastlinskih in živalskih vrst ter njihovih življenjskih okolij (habitatnih tipov) in zagotoviti, da se njihovo stanje ne poslabša.

Katere so obveznosti države?

Vsaka evropska država ima nalogo, da na svojem ozemlju stori vse potrebno za uresničevanje zgoraj navedenega cilja. Na kakšen način za to poskrbi, pa je prepuščeno posamezni državi. Na območjih Natura 2000 država *po potrebi* zagotovi enega od navedenih ohranitvenih ukrepov: zakonski (npr. zavarovanje), upravni (npr. upravljavski načrt) ali pogodbeni ukrep (npr. pogodbeno varstvo ali skrbništvo).

Cilji gospodarjenja na območju Natura 2000:

- usposobitev domačega prebivalstva za vodenje in izvajanje novih dejavnosti, ki jih omogoča in prinaša varovano in zavarovano območje;
- okrepitev kapacitet ustreznih ustanov, ki so vključene v ohranjanje biotske raznovrstnosti in trajnostno rab njenih sestavin;
- spodbujanje ekološkega kmetijstva in podpiranje trženja ekoloških proizvodov iz območij parkov;
- izvajanje kmetijsko okoljskih programov, ki pomagajo ohranjati pomembne habitate in omogočajo rentabilnost kmetij z ekstenzivno kmetijsko proizvodnjo;
- podpiranje takšne modernizacije in obnove kmetijskih gospodarstev, ki prispeva k veji sonaravnosti in nižjemu obremenjevanju okolja;
- spodbujanje ekonomske diverzifikacije in razvoja dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, ki temelji na ohranjeni biotski raznovrstnosti;
- spodbujanje povezovanja kulturnih programov s programi ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva kulturne dediščine;
- pravočasno ugotavljanje in preprečevanje negativnih trendov, ki jih na doslej neposeljena območja prinaša razvoj sive infrastrukture.

Izjemna biotska pestrost

- 445 vrst in podvrst rastlin (4 Srs, 3VU, 1E)
- 40% polja habitatni tipi z visoko naravovarstveno oceno (4,5) (mokrotni travniki, nižinski hrastovo gabrov gozd)
- 27 vrst kačjih pastirjev (5 Srs, 4VU, 1EN)
- 68 vrst metuljev (37% vseh SLO vrst; 14 Srs, 3VU, 2EN)
- 12 vrst dvoživk (63% vseh SLO vrst)
- 80 vrst ptic (veliko št.E v SLO/EU; 24 Srs, 5VU)
- potrjena prisotnost vidre!

Opombe: Srs - Slovenski rdeči seznam, VU - ranljiva vrsta, E - ogrožena vrsta

pSCI Radensko polje - Viršnica

Habitatni tipi:

- Travniki s prevladujočo stožko na karbonatnih, šotnih ali glineno-muljastih tleh
- Presihajoča jezera
- Jame, ki niso odprte za Javnost

Živalske vrste:

- Črtasti medvedek
- Travniški postavnež
- Močvirski cekinček
- Človeška ribica
- Drobnovratnik
- Rjavi medved
- Volk

Robati luk

Arnika

Logarica

Poletna kronca

Travnik z modro stožko

OHRANJANJE NARAVE IN RAZVOJ

NATURA 2000 NA RADENSKEM POLJU

Na Radenskem polju je narava ohranjena zaradi dosedanjega človekovega sooblikovanja narave. Radensko polje ima na področju naravnega bogastva še veliko neizkoriščenih razvojnih potencialov. Natura 2000 na Radenskem polju je pomembna blagovna znamka, na katero bodo naši domači in tuji gostje prav gotovo vse bolj pozorni.

Pozitivna perspektiva:

- Spodbujanje ekstenzivnih oblik kmetijstva
- Opuščanje intenzivnih oblik kmetijstva
- Spodbujanje sonaravnih oblik turizma in rekreacije
- Ustrezno vrednotenje naravnega bogastva

Negativna perspektiva:

- Opuščanje ekstenzivne rabe -> zaraščanje ->siromašenje habitatov
- Intenziviranje kmetijstva
- Zasipavanje geomorfoloških oblik
- Onesnaževanje vodotokov

TRAJNOSTNA RABA ZA OHRANJANJE TRAVNIKOV Z MODRO STOŽKO

Dopustna/priporočljiva raba:

- stabilni hidrološki režim brez sprememb,
- košnja (max.) 1-2/leto čim kasneje!

Nedopustna raba:

- gnojenje,
- opuščenje košnje = zaraščanje,
- prepogosta košnja,
- baliranje, spreminjanje travnikov v njive,

ZAKONSKA PODLAGA

- Krovni zakon: ZON-UPB2 (Ur. list RS št. 96/04)
- NV: Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Ur.list RS št. 111/04)
- EPO: Uredba o ekološko pomembnih območjih (Ur. list RS št. 48/04)
- Natura 2000: Uredba o posebnih varstvenih območjih (Območjih Natura 2000) (Ur. list RS št. 49/04 in 110/04)
- ZO: Občinski odlok o razglasitvi pomembnejših objektov podzemeljske geomorfološke dediščine v občini Grosuplje Za NS (Ur. list RS št. 34/96)

Izdal: Inštitut za fizikalno biologijo
Velika Loka 90
1290 Grosuplje

Sofinanciranje: Ministrstvo za okolje in prostor
Občina Grosuplje

Besedilo: Lara Jogan Polak, ZRSVN
Anja Šolar Levar, ZRSVN
Alexis Zrimec

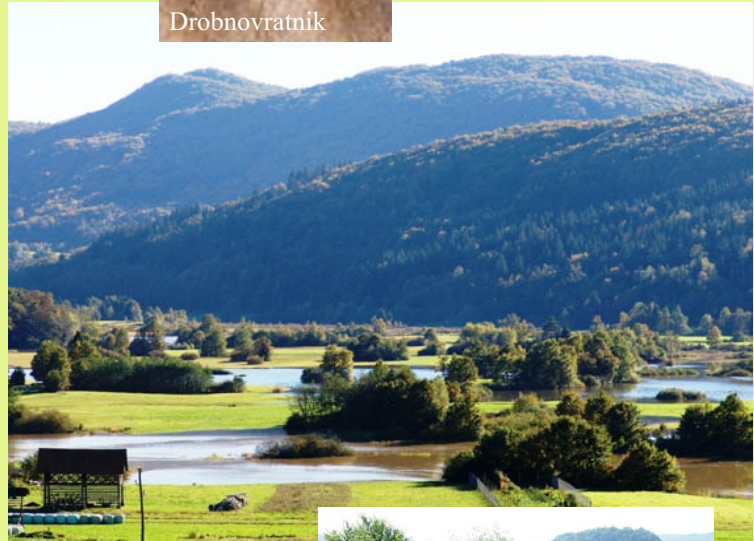
Fotografije: Stane Peterlin

Izbor, ureditev in oblikovanje: Barbara Černe

Tisk: Partner Graf d.o.o., Grosuplje

Drobnovratnik

močilo

GROSUPLJE, 2005